

Tønsberg, 13.oktober 2017

Arbeidsprogram for Naturvernforbundet 2018-2020 på høring

Vi sender med dette ut til høring utkast til arbeidsprogram for Naturvernforbundet for landsmøteperioden 2018-2020. For å få et godt arbeidsprogram er det svært viktig at fylkes- og lokallaga sender inn sine innspill til dette utkastet.

Fristen for å sende inn kommentarer er 17.januar 2018. Sendes på e-post til arbeidsprogram@naturvernforbundet.no

Arbeidsprogramkomiteen ble nedsatt av landsstyret i februar 2017 og består av: Øyvind Johnsen, nestleder, (Vestfold), Sidsel Selvik (Oslo og Akershus), Wenche Skorge (Rogaland), Bjørn Økern (Nordland) og Helene Lind Jensen (Natur og Ungdom). Generalsekretær fungerer som komiteens sekretær.

Om utkastet til program

Programmet er i sin struktur, og langt på vei i innhold, en videreføring fra programmet for den nåværende perioden. Vi har beholdt den samme inndelingen i kapitler, men satt organisasjonskapitlet først. Deretter følger et kapittel om naturmangfold, ett om klima og ett om miljøvennlig hverdag. For å oppnå gode resultater, er det fornuftig å videreføre arbeid og prioriteringer over lang tid.

Arbeidsprogrammet skal si noe om **hva** Naturvernforbundet skal arbeide med i perioden, og til en viss grad **hvordan**. Det er ikke her vi skal forklare hva Naturvernforbundet **mener** om de ulike sakene. De innledende tekstene til hvert kapittel er derfor kortet ned fra forrige program og til dels omskrevet.

Bedre samordning av det sentrale arbeidet og arbeidet i fylkes- og lokallag

Komiteen ble anbefalt av landsstyret å lage et program som var bindende for sekretariatet, men også retningsgivende for hele organisasjonen. Det store flertallet av fylkeslederne vi har fått innspill fra, var enige i dette. Skal vi få dette til i praksis, må vi få til en bedre sammenheng mellom det arbeidet som gjøres sentralt og det arbeidet som gjøres lokalt, særlig i fylkesleddene. Vi ønsker at så store deler av organisasjonen som mulig skal tenke at dette er vårt arbeidsprogram.

Vi har derfor delt programmet i to deler. I tråd med mandatet har vi en del som henviser til hva sekretariatet **særlig** skal prioritere. Denne delen bestemmer hva landsstyret skal følge opp i perioden og er den viktigste delen av sekretariatets arbeidsinstruks.

I tillegg har vi lagt inn en del som viser til at sekretariatet videre skal sørge for informasjons- og erfaringsformidling til støtte for fylkes- og lokallagenes arbeid med en del saker. I det nåværende programmet står det en del uforpliktende henvisninger til hva noen fylkeslag arbeider med. Vi ønsker i stedet at programmet skal si noe om saker og saksområder som vi vet fylkeslagene kommer til å arbeide med i perioden, og at sekretariatet skal bidra til å støtte opp om dette – i det omfang det er kapasitet til.

Ett eksempel for å vise forskjellen: I naturmangfoldkapitlet står det at:

«Sekretariatet skal særlig prioritere innsats for at:

- Inntil to særlig naturskadelige vannkraftprosjekt og inntil to særlig naturskadelige vindkraftprosjekter stanses.»*

Landsstyret valgte i inneværende periode å prioritere arbeid mot de planlagte vindkraftverkene på Siragrunnen og Kalvatnan, samt utbygging av Gjengedals- og Øystesevassdraget. Vi har så langt vunnet Øystese og begge vindkraftsakene!

I utkastet til nytt arbeidsprogram står det nå: «Sekretariatet skal videre sørge for informasjons- og erfaringsformidling til støtte for fylkes- og lokallagenes arbeid med å

- Stanse naturskadelige vann- og vindkraftprosjekter og sikre eksisterende vassdragsvern»

Dette betyr at sekretariatet skal sørge for at det på en enkel måte finnes informasjon om hvordan arbeid kan drives, erfaringer fra andre saker som er vunnet, at det formidles kontakt mellom lag som jobber med liknende saker, med ressurspersoner som kan være til hjelp, og at det spres informasjon om sakene gjennom Naturvernforbundets informasjonskanaler. Det betyr **ikke** at sekretariatet skal drive kampanje for alle sakene; det er landsstyret som velger ut hvilke saker sekretariatet skal prioritere, basert på det som står i arbeidsprogrammet.

Programkomitéen foreslår én stor «kampanje»: «Ingen plast i naturen»

I det nåværende programmet var det lagt opp til tre kampanjer; én for hvert av de tre arbeidsområdene i programmet. Erfaringene tyder på at dette har vært for ambisiøst med tanke på sekretariatets kapasitet, som dessuten er blitt redusert i løpet av perioden. Vi foreslår derfor å justere kursen litt, ved å legge opp til bare én kampanje. Vi har foreløpig kalt den «Ingen plast i naturen», men mottar gjerne innspill på andre navn.

Dette er et tema som er svært aktuelt, og nett- og facebooksider viser at nesten samtlige fylkeslag er engasjert i strandrydding eller andre former for «plastarbeid». Vi mener en slik kampanje fra Naturvernforbundets side kan bidra til å heve dette arbeidet ut over rene strand- eller andre ryddingsaksjoner, til hvordan vi kan hindre bruk og produksjon av plast, finne gode alternativer, stille politiske krav (forbud mot plastposer?), osv.

Arbeidsprogramkomiteen ønsker særling innspill på hva en slik kampanje bør fokusere på. Har dere ideer til hva dere kan gjøre lokalt? Hva slags støtte ønsker dere fra sekretariatet?

Vi tenker videre at det er særlig viktig å få innspill på:

Er det de riktige tingene som står oppført som hva sekretariatet særlig skal prioritere?

Dersom dere foreslår å ta inn nye punkter, vil vi sterkt oppfordre dere til samtidig å foreslå å ta **ut** noe annet! Ellers overbelaster vi sekretariatet, eller overlater prioriteringen til dem.

Er det de riktige tingene som står oppført som hva sekretariatet skal støtte opp om?

Her vil vi samtidig gjerne ha så konkrete innspill som mulig; Hva planlegger dere selv å gjøre på disse områdene? Hva kan dere utføre med egne krefter, frivillige og lokalt ansatte, og hva slags støtte ønsker dere fra sekretariatet

Hvor mange nye lokallag klarer vi å få etablert?

I utkastet har vi nå foreslått følgende:

- «Antallet aktive lokallag/studentlag skal økes med minst ti (?) i perioden.»

Vi anser det som svært viktig at Naturvernforbundet får flere lokallag, både fordi vi blir synlige flere steder og får bedre lokale resultater, og fordi antall lokallag er viktig for statsstøtten og dermed vår økonomiske styrke og slagkraft. Men vi ønsker ikke at programmet skal sette et urealistisk mål. Vi spør derfor spesielt fylkeslagene: Er det mulig å få etablert ett eller flere nye lokallag i deres fylke i perioden? Har dere forslag til hvor, i så fall? Hva slags støtte vil dere trenge fra sekretariatet?

Hvor mange medlemmer skal vi ha som mål?

De siste årene har vi økt medlemstallet med i overkant av 1 000 pr. år, og første uka i oktober passerte vi 24 000. Ut fra dette kan et realistisk, men ikke spesielt ambisiøst mål være 27 000 medlemmer innen utgangen av 2020. Skal vi tørre å sette av ressurser nok til å sette oss mål om et lite taktskifte og strekke oss etter 30 000? Hva synes dere?

Ellers er dere velkomne til å komme med alle slags kommentarer! Vi gjentar oppfordringen til å foreslå saker tatt ut av programmet, særlig hvis dere foreslår saker tatt inn!

Sendes på epost til arbeidsprogram@naturvernforbundet.no innen 17.januar 2018.

Naturvennlig hilsen
Arbeidsprogramkomiteen

v/Øyvind Johnsen,
nestleder i Naturvernforbundet

ARBEIDSPROGRAM 2018–2020 NATURVERNFORBUNDET - UTKAST TIL HØRING

Satsingsområde 1: Et slagkraftig Naturvernforbund

Arbeidsprogrammet for 2018–2020 har som mål å samordne og styrke hele organisasjonen, øke aktiviteten og bygge en felles identitet. Naturvernforbundet skal vokse i antall medlemmer og få flere aktive lokallag. Vi skal i denne perioden særlig jobbe for å øke andelen medlemmer i aldersgruppa 25–40, unge voksne. Vi vil satse videre på økt bruk av sosiale medier for å øke andelen unge medlemmer og ønsker også å engasjere flere kvinner. Verving og skolering i fag og politikk er en integrert del under hvert satsingsområde. Det skal i tillegg skoles i organisasjon og ledelse. Målene skal nås ved å knytte aktivitetene sammen med organisasjonsbygging, og ved å stimulere til at flest mulig lokal- og fylkeslag deltar i de vedtatte satsingene og arbeider mot de vedtatte målene.

Dette skal skje på to måter:

- På den ene siden ved at sekretariatets innsats i større grad rettes mot aktivitet som drives ute i organisasjonen. Prioriteringene i arbeidsprogrammet er gjort bl.a. med dette for øyet.
- På den andre siden oppfordres fylkeslagene til å bruke det sentrale arbeidsprogrammet som mal for sine egne arbeidsprogram, slik flere fylker allerede gjør.

Lokal- og fylkeslagene skal likevel fortsatt stå fritt til å prioritere sitt arbeid ut fra lokale forutsetninger, ressurser og kompetanse. Dette er viktig for å kunne engasjere flest mulig aktive medlemmer på lokalplanet.

I tillegg til å styrke egen organisasjon, er det viktig å bygge allianser for å oppnå målene våre. Naturvernforbundet skal derfor styrke samarbeidet med samiske organisasjoner, fagbevegelsen, tros- og livssynssamfunn, ungdomsorganisasjoner, miljøbevegelse, næringslivet, miljøorganisasjoner i andre land og andre frivillige organisasjoner.

Mål for perioden:

- Antallet medlemmer skal øke med 27.000 eller 30.000 i perioden, med særlig vekst i andelen unge voksne. (Her ønsker arbeidsprogramkomiteen innspill på ambisjonsnivået)
- Andelen kvinnelige tillitsvalgte skal øke
- Antallet aktive lokallag/studentlag skal øke med ti i perioden. (Her ønsker arbeidsprogramkomiteen innspill på ambisjonsnivået)
- Inntektene fra private givere og bedrifter skal øke med 15 %
- Økonomisk reserve (fri formålskapital) tilsvarende minst tre måneders drift (faste kostnader som lønn, husleie mm)
- Flere studenter skal engasjeres i organisasjonen, og det skal sikres bedre og tettere kontakt mellom studentlag og fylkes- og lokallag i Naturvernforbundet.

Naturvernforbundet skal:

- Bistå og tilrettelegge for arrangementer i samarbeid med fylkeslag, med tema fra ett av de tre områdene i arbeidsprogrammet
- Arrangere fylkesledersamling, lederkurs og skoling i organisasjonsdemokrati, både lokalt og sentralt.
- Skolere organisasjonen i bruk av sosiale medier
- Styrke fylkeslagene og regionalt arbeid for å gi organisasjonen mer slagkraft
- Evaluere det regionale arbeidet og foreta tiltak for å styrke det og knytte det nærmere sammen med sekretariatets arbeid
- Integrere Miljøagentenes arbeid i Naturvernforbundets satsinger og samarbeide med Natur og Ungdom
- Gjennomføre tiltak for å integrere pensjonerte medlemmers arbeidskapasitet og engasjement i Naturvernforbundets arbeid
- Evaluere og styrke ordningen med faglige utvalg og knytte disse til faglige nettverk
- Videreutvikle og styrke giverordningen til Naturvernforbundet
- Bruke gode og miljøvennlige/engasjerende gaver for å rekruttere nye medlemmer
- Bruke Naturvernforbundets internasjonale arbeid, bl.a. Operasjon Dagsverk-prosjektene, som grunnlag for informasjon og verving
- Arrangere landsmøte i 2020.

Satsingsområde 2: Naturen – livsgrunnlaget vårt

Norge må bli flinkere til å ta vare på naturen, for at vi skal ha en sjanse til å stanse tapet av naturmangfold innen 2020. For å nå dette målet trengs en større forståelse for å ta vare på naturmangfoldet hos politikere, forvaltere og i befolkningen. Vi trenger å skape økt bevissthet om naturens og naturmangfoldets verdier, om følgene for naturen ved arealnedbygging, forurensning og andre naturinngrep. Ved å snakke om tjenestene naturen gir oss, vil Naturvernforbundet øke bevisstheten om naturens verdi utover dens egenverdi og friluftsopplevelsen og vise hvorfor det er viktig å ikke ødelegge natur. Konsekvensene klimaendringene har på naturen er en del av denne kommunikasjonen. Formidling av naturglede vil være en del av Naturvernforbundets arbeid også i denne perioden.

Organisasjon

- Tilby skolering og regionsamlinger for aktive i organisasjonen, som ønsker å lære hvordan man kan arbeide mot naturskadelig gruvedrift, fiskeoppdrett, skogforvaltning, vann- og vindkraftutbygging og kystmiljø, veibygging og andre store naturinngrep og opp mot kommuner og grunneiere for å hindre vedtak om frislipp av fornyelseskjøring
- Gjennom sekretariatet hjelpe fylkes- og lokallag i utvalgte enkeltsaker

Politisk

Sekretariatet skal særlig prioritere innsats for at:

- To særlig naturskadelige vannkraftprosjekt og to særlig naturskadelige vindkraftprosjekter stanses
- Lofoten, Vesterålen og Senja skal fredes mot oljeleting
- Jobbe mot et forbud mot sjødeponi og fokusere på to aktuelle saker.

Sekretariatet skal videre sørge for informasjons- og erfaringsformidling til støtte for fylkes- og lokallagenes arbeid med å:

- Stanse naturskadelige vann- og vindkraftprosjekter og sikre eksisterende vern
- Bekjempe fremmede treslag og planter
- Fremme bedre forvaltning av skogsdrift samt skogvern, særlig av gammel naturskog
- Få fiskeoppdrett inn i lukkede anlegg
- Stanse frislippet av vannskuter og fornyelseskjøring med snøskuter
- Redde dyrkbar jord og mark fra utbygging, og ta vare på kulturlandskap
- Gi de store rovdypene en fagbasert forvaltning
- Etablere Østmarka og Preikestolen som nasjonalparker
- I forbindelse med kommunevalget i 2019 jobbe for å synliggjøre og bevare nærnatur og sikre bymarker.

Internasjonalt

- Samarbeide med miljøbevegelse i andre land i prioriterte saker.
- Følge viktige internasjonale prosesser under konvensjonen for biologisk mangfold, i samarbeid med vårt internasjonale nettverk Friends of the Earth.

Verving og kommunikasjon

- Bruke de politiske sakene til å rekruttere nye medlemmer og støttespillere
- Gjennom Natur & miljø dekke Naturvernforbundets arbeid om behovet for naturmangfold og økosystemtjenester.

Satsingsområde 3: Redusere utslippene av klimagasser

Atmosfæren inneholder allerede over 400 ppm CO₂, mens nivået ikke burde ha vært over 350 ppm for å unngå skadelige klimaendringer. Det er på høy tid med kraftige og raske reduksjoner i utslippene overalt. Den beste måten å oppnå dette på i Norge, er å mobilisere kommuner og lokalsamfunn til innsats. Dette er fullt mulig dersom modige politikere tør å gå foran, og Naturvernforbundet må hjelpe dem til å våge dette. For å kutte ut utslippene trenger vi en overgang fra klimaskadelig energi og overforbruk til et moderne og naturvennlig lavutslippssamfunn basert på redusert forbruk, gjenbruk, effektiv ressursutnyttelse, fornybar energi, klimavennlig næringsliv og samfunnsliv. Dette «grønne skiftet» kan og må foregå uten å gå på bekostning av naturmangfold og viktige landskapsverdier. Norge har som et av verdens rikeste land, med høye utslipp av CO₂ per innbygger, et spesielt ansvar for å bidra til å begrense klimaendringene. Med vår høyt utdannede befolkning, godt organiserte samfunn og økonomiske kapasitet er vi godt stilt til å gå først i overgangen til lavutslippssamfunnet. Naturvernforbundet krever at utslippene av klimagasser i Norge reduseres med 80 prosent innen 2030, noe som tilsvarer en årlig reduksjon på ca. 3 millioner tonn CO₂-ekvivalenter fra og med 2018. For å få til det må spart energi og fornybar energi gå til utfasing av fossil energi.

Naturvernforbundet skal:

Organisasjon

- Tilby skulering og minst én regionsamling for aktive i organisasjonen som ønsker å lære mer om klimautfordringene og løsningene som kommuner, bedrifter og privatpersoner kan bidra med.
- Arrangere årlig klimaseminar med studenter som hovedmålgruppe
- Spre informasjon om klimautfordringer, konsekvenser og løsninger

Politisk

Sekretariatet skal særlig prioritere innsats for at Naturvernforbundet skal:

- Være en tydelig stemme som taler realistisk om risiko og konsekvenser av klimautslippene samtidig som vi peker på løsningene.
- Hente fram gode klimatiltak fra andre land, som Sverige, Danmark og Tyskland og lansere dem inn i den norske debatten, herunder solenergi på private boliger
- Være en tydelig stemme i klimadebatten med krav om utfasing av fossil energi og redusert utvinning av olje og gass i Norge
- Være en tydelig stemme mot åpning av nye områder for oljeutvinning, ved å bygge folkelig motstand over hele landet og jobbe opp mot partiers årsmøter og landsmøter
- Jobbe for redusert energiforbruk i norske bygg og boliger
- Jobbe politisk for å få våre forslag til utslippsreduserende tiltak inn i partienes partiprogram
- Bistå fylkeslag i arbeidet mot to store klima- og naturskadelige samferdselsprosjekter
- Innarbeide Karbonavgift til fordeling i Naturvernforbundets politiske innspill på skatte- og avgiftsområdet.

Sekretariatet skal videre sørge for informasjons- og erfaringsformidling til støtte for fylkes- og lokallagenes arbeid med å:

- Etablere en klima- og miljødag regionalt i samarbeid med fylkeslaget i Rogaland for politikere, næringslivsledere og andre agendasettere. Målsetning: Økt virkelighetsforståelse, økt påvirkningskraft, mer handling regionalt og inspirasjon for andre fylkeslag.
- Fremme utredning av høyfartstog, utbygging av dobbeltspor på jernbanen mellom de store byene i Norge og utlandet, økning i godstrafikken på jernbane og skip og utredning for jernbane fra Narvik til Tromsø, med sidespor til Harstad
- Jobbe mot klima- og naturskadelige samferdselsprosjekter.

Internasjonalt

- Imøtegå påstanden om at verdens fattige trenger norsk olje og gass – og løfte frem fornybare energiprojekter i det internasjonale arbeidet.
- Bygge opp kompetanse hos partnerorganisasjonene gjennom praktiske energiprojekter, og slik at de kan jobbe politisk for energiltak i eget land.
- Bistå våre samarbeidspartnere med å endre klimapolitikken i sine land.
- Følge FNs klimaforhandlinger og følge opp norske klimaforpliktelser for å kunne påvirke norsk politikk, men også for å hjelpe våre internasjonale partnere med å påvirke sine respektive lands politikk.

Verving og kommunikasjon

- Bruke våre løsninger på klimaproblemet til å verve flere unge vokse som medlemmer og aktive.
- Gjennom Natur & miljø ha dekning av de gode løsningene for klimavennlig teknologi og en mindre energikrevende livsstil.

Satsingsområde 4: Miljøvennlig hverdag

Nordmenns materielle forbruk er i snitt høyere enn innbyggerne i resten av verden, og vi belaster naturressursene og klimaet mer enn andre. Naturvernforbundet er opptatt av at vi skal bruke mindre og bedre, og satse på produkter med lengre varighet. For å få til dette må vi endre forbruksmønsteret slik at vi kaster mindre og reparerer mer, at ressurser går i kretsløp, og at vi bruker energien mer fornuftig. Naturvernforbundet jobber for et samfunn der ressursene går i kretsløp. Det er nødvendig å sørge for at miljøgifter tas ut av dette kretsløpet. Satsingen på en mer miljøvennlig hverdag er en videreføring av arven etter «Grønn Hverdag» og følger opp arbeid fra flere fylkes- og lokallag tidligere. Gjennom større fokus på forbruk i sosiale medier og mediarbeidet for øvrig vil vi nå bredere ut til nye grupper. Satsingen på en mer miljøvennlig hverdag vil vi utnytte til å få flere til å melde seg inn i Naturvernforbundet ved å fremme glede ved å leve miljøvennlig.

Naturvernforbundet skal:

Kampanje: Ingen plast i naturen - Marin forsøpling og/eller plast

Gjennomføre en kampanje med fokus på plast fra vugge til grav. Landsstyret skal utforme politiske mål og konkrete planer for kampanjen. Kampanjen koordineres av sekretariatet og involverer fylkes- og lokallag i arbeidet.

Organisasjon

Sekretariatet skal, i tillegg til kampanjen, særlig prioritere innsats for at Naturvernforbundet skal:

- Som en del av kampanjen, arrangere minst én regionsamling om marin forsøpling og plast, i samarbeid med et fylkeslag
- Arrangere nasjonal klesbyttedag
- Gi veiledning og råd til privatpersoner som skal bli oljefrie, blant annet via nettsiden oljefri.no.

I samarbeide med aktuelle fylkes- og lokallag skal det videre jobbes for å:

- Bidra med informasjon og mobilisering til Kystlotteriet, i samarbeid med fylkeslaget i Østfold
- Legge til rette for at fylkes- og lokallag kan arrangere strandryddedager alene eller i samarbeid med andre aktører
- Støtte opp om lokale initiativ om andelslandbruk og gårdshandel og andre initiativ for kortreist mat.
- Rette oppmerksomheten mot skadelige utslag turismen forårsaker i naturen og arbeide for miljøvennlige ferier.

Politisk

- Kreve at det utarbeides en strategi med konkrete tiltak for å redusere plastforbruket
- Få politisk fokus på tiltak mot plastforurensning langs norskekysten, og midler til opprydning
- Jobbe for momsfratak for bedrifter som reparerer

Internasjonalt

- Synliggjøre praktiske og rimelige løsninger for økt energitilgang- og effektivitet gjennom samarbeid med partnerorganisasjoner i andre land.

Verving og kommunikasjon

- Tips og informasjon om en mer miljøvennlig hverdag
- Videreutvikle og spre engasjement rundt nettsidene «Ta vare på det du har» og «energismart.no»
- Lage informasjonsmateriell om marin forsøpling og plast
- Gjennom Natur & miljø sette fokus på marin forsøpling og plast